

Muzej in galerije mesta Ljubljane 2023

Program razstav, dogodkov, festivalov v Cukrarni, Mestnem muzeju Ljubljana, Plečnikovi hiši, Mestni galeriji, Galeriji Jakopič, Galeriji Vžigalica in Bežigrayskih galerijah

Muzej, hiša arhitekta in manjša ter večja razstavišča in galerije MGML delujejo v smeri pluralnosti vsebin, medgeneracijskega dialoga in zavedanja, da je za rast in negovanje odnosov z obiskovalci potrebno dediščino in (sodobne) umetniške prakse prikazovati v sinergiji in na najvišji možni stopnji kakovosti interpretacije in produkcije. Ta cilj zasledujemo v vseh naših lokacijah. Tudi v galeriji Cukrarna, 'najmlajši' članici MGML, nekdanji tovarni sladkorja, kasneje vojašnici in domu nekaterih najbolj vidnih slovenskih literatov moderne, ki danes živi novo življenje. Po več kot 80 dogodkih ter šestih razstavnih projektih, je Cukrarna v preteklem letu že postala prepoznana predvsem kot galerija sodobne umetnosti, pa tudi kot novo urbano stičišče umetnosti, kulture in družabnega življenja v Ljubljani.

Cukrarna tudi s svojim programom v letu 2023 izpostavlja raznolikost vsebin in medijev, ki bodo predstavljeni v tem našem največjem razstaviščnem prostoru. Poleg sodelovanja z velikim številom institucij tako iz nevladnega kot institucionalnega sektorja, Cukrarna presega pomen lokalne institucije in je že postala nepogrešljiv ljubljanski epicenter nove umetniške in kulturne produkcije. Likovne razstave, performativne umetnosti, glasbeni programi, pogovori, festivali so zavzeli praktično celoten ambient te nove ljubljanske in slovenske pridobitve, ki je v malo več kot letu dni svojega obstoja popolnoma upravičila svoj pomen zbirališča znanja in kreativnosti novih umetniških praks.

V letu 2023 lahko izpostavimo veliko razstavo, ki bo tematizirala pojem figuralike v slovenskem likovnem prostoru z medgeneracijsko razstavo pomembnih ustvarjalcev, ki so to tematiko ponotranjili in jo interpretirali na svež, premalokrat viden način v našem prostoru.

Cukrarna je bila zgrajena, da bi nudila prostor tudi za velike manifestacije, kot je *Ljubljanski grafični bienale*. V letu 2023 bomo tako združili moči z MGLC in bienalu dali veljavo ne samo v domačem, temveč tudi v mednarodnem prostoru. Prostor Cukrarne bo tako eno izmed osrednjih razstavišč bienala in bo ponudil možnost razstavljanja tudi večjih likovnih projektov, ki ga bienale zaradi pomanjkanja prostora ni mogel zagotoviti. Pomen združevanja in sinergije se nam zdi še kako bistven, saj bomo tako pokazali, da je samo s skupnim nastopom mogoče preseči drobljenje vsebin in pokazati, da je včasih potrebno v Ljubljano vnesti bolj velikopotezne projekte.

Poleg festivala *Indigo*, ki je postal sinonim novih razmišljanj, v kakšnem trenutku se kot družba nahajamo, bomo imeli priložnost spremljati niz dogodkov, projektov, ki bodo nastali v sodelovanju z bogato tradicijo povezovanja z nevladnim sektorjem. Festival *Mladi levi*, *Mesto žensk*, *Animateka* so samo nekateri izmed mnogih. Bogat glasbeni in uprizoritveni program bo ponujal razmislek tudi o priložnostih, ki jih ponuja sam prostor Cukrarne za različne intervencije, projekte.

CUKRARNA

VELIKI GALERIJSKI PROSTORI

Program galerije za leto 2023 je sestavljen iz dveh večjih skupinskih razstav – ene mednarodne in ene lokalne, ki bosta na površini 1000m², napolnili zgornji dve nadstropji galerije.

April–avgust: **Figuralika**, prerez avtorskih govoric v modernizmu in sodobnem času z deli preko 25 avtorjev, med katerimi bodo: **Dragica Čadež, Milan Erič, Zdenko Huzjan, Lojze Logar, Erik Lovro, Franc Mesarič, Silvan Omerzu, France Peršin, Dušan Prih Hup, Matej Stupica, Marko Šušteršič, Milena Usenik.**

Sredina septembra v sodelovanju z MGLC: **35. Ljubljanski grafični bienale**

4.–6. 10. 2023: **Indigo festival, 8.edicija**

Platforma sodobnih tokov v teoriji, oblikovanju, glasbi, vizualni umetnosti, performansu –, ki odpira družbeno aktualna vprašanja in prek načel sodelovanja in dostopnosti povezuje različne akterje na področju kulture.

GALERIJA PARTER

Programska shema Galerije Parter je namenjena samostojnim predstavitvam, s konceptualno premiso »en prostor – en umetnik – en projekt«. V prihajajočem letu se bodo med drugim predstavile:

18. 4. – 11. 6. 2023: **Sophie Thun**

Dunajska umetnica bo predstavila dela, ki obiskovalca vabijo k preizpraševanju predstav o prostoru prezentacije in načinih gledanja. Njene večplastne fotografske intervencije se vrtijo okoli konstrukcije lastnega telesa v prostoru reprezentacije, odpirajo vprašanja zapletenih odnosov med imaginarnim prostorom podobe in realnim prostorom gledalca.

22. 6. – 10. 9. 2023: **Flaka Haliti**

Umetnična dela se ukvarjajo s politično refleksijo in geopolitičnimi preokupacijami s poudarkom na temah kot so teritorialne meje in pristojnosti, vključno z državnimi mejami ali združenji kot sta ZN in EU. Umetnica obravnava vprašanja nedefinirane politike konstrukcije identitete s ciljem preseči kategorizacijo spola in nacionalne ideje o pripadnosti.

19. 9. – 19. 11. 2023: **Saša Spačal**

Knjižnica padlih solz uporablja biotehnoške strategije za vzpostavitev fizične izkušnje potopitve in filozofske izkušnje medsebojne povezanosti in mreženja. Instalacija, ki jo sestavlja objekt v obliki kaplje, napolnjen z vialami posušenih solznih mikrobov, obravnava ranljivost, kot pozitivno človeško lastnost ter način, s katerim lahko vzpostavljamo povezave z Drugim.

KLETNI PROSTOR

V kletnem prostoru se bodo odvijali performansi, koncerti, zvočni dogodki pa tudi razstave tako lastne produkcije kot v sodelovanju z nevladnimi organizacijami.

11. 4. – 21. 5. 2023: **Tao V. Sambolec, *Brati branje***

Serija doživljajskih instalacij zagotavlja akustično, poetično in kritično odprtost besed, ki se odvijajo prej, potem in poleg pomena ter ustvarjajo možnosti za raziskovanje neinterpretativnih odnosov do besed. Integralni del razstave bosta performans z domačimi in tujimi glasbeniki.

8. – 10. 6. 2023: **Irena Z. Tomažin, *Vzorec razlitega glasu, odtis karamelnih stopinj***

Glasovno-gibalni performans obravnava teme ponavljanja in vzorčenja znotraj tradicionalnih napevov ter ljudskih plesov v povezavi s sodobnimi praksami petja in sodobnega plesa. Vsebina performansa bo izhajala iz zgodb ujetih v zidove Cukrarne, v katerih so vpisana življenja več generacij.

27. 6. – 15. 8. 2023: **Mark Požlep, *Potop***

Razstava raziskuje gospodarske, politične in kulturološke aspekte izgradnje Jadranske magistrale. Pripovedovalec zgodb se opira na zgodovino in aktualne dogodke, da bi izvedel zgodbe o različnih prostorih in dejstvih ter osebnostih različnih družbenih skupin.

20. 9. 2023: **Manuel Rodriguez, *Telo na papirju***

Koreograf, plesalec in vizualni umetnik bo predstavil svoj multidisciplinarni projekt sestavljen iz treh delov – fotografske knjige, plesnega sola in instalacije.

19. 10 – 3. 12. 2023: **Cally Spooner, *On Stagnation***

Umetičino delo iz cikla Mrtvi čas je zamišljena kot zvočna instalacija z elementi gibljive slike in partiture, ki je postavljena v dialog z galerijskim prostorom na način, da poudari določene arhitekturne značilnosti.

Program **Mestnega muzeja Ljubljana** se bo v letu 2023 nadaljeval z veliko Plečnikovo razstavo ob 150-letnici njegovega rojstva, ki smo jo odprli v letu 2023. Bogat spremljevalni program, vodstva, pogovori se bodo nadaljevali v letu 2023. Razstava nujno potrebuje številne ob razstavne programe, saj je spodbudila veliko zanimanje publike, predvsem pa šolskih skupin, ki Plečnikovega dela niso uspeli videti na način, ki približa njegov bogat opus tudi mlajšemu občinstvu.

Že v lanskem letu smo se z razstavo *Vračanje pogleda* v Cukrarni posvetili delu ženskih sodobnih umetnic. Letos načrtujemo veliko, osrednjo razstavo v Mestnem muzeju, ki bo obravnavala žensko umetnost od leta 1850 pa vse do leta 1950. Ta velik projekt bo nastal ob sodelovanju velikega števila muzejev iz Slovenije in bo kategorično mapiral dela in čas, v

katerem so ustvarjalke živele in ustvarjale. Šlo bo za projekt umetniške in kulturne zgodovine slovenskih umetnic in ustvarjalk, ki še ni bil prikazan v našem prostoru na podoben način. S tem zapolnjujemo vrzel obravnave ženske umetnosti v našem okolju; gre za pomemben kategoričen moment, ki ga dolgujemo umetnicam, ustvarjalkam. Ob tem je potrebno opozoriti, da bo projekt osvetlitve dela ženskih ustvarjalk paralelno potekal tudi Galeriji Jakopič, ki bo pokazala bogato ustvarjanje žensk – fotografinj, arhitektk in oblikovalk.

V Mestnem muzeju nadaljujemo tudi s prikazom manjših razstav iz naših zbirk. Tu je potrebno omeniti zanimivo dediščino likovnega ustvarjanja našega znanega pesnika Oton Župančiča, ki je bila do sedaj malo znana ter razstavljanje aktualnih ljubljanskih arheoloških najdb.

Podaljšano do 27. 8. 2023: *Plečnik: metropola, kraj, vrt*

12. 10. 2023–11. 2. 2024: *Ali je (bil) spol pomemben? Kaj bi dekleta morala vedeti? Slovenske umetnice v obdobju 1850–1950*

Dejstvo je, da so ženske ustvarjale skozi vso zgodovino likovne umetnosti. A je bilo njihovo delo zaradi poenostavljanja in izčiščevanja, ki ju zahteva umetnostna kronologija, ves čas prepuščeno pozabi. Povečevanje posameznikov in ustvarjanje mitov je v zgodovinopisju dovoljevalo le vpis posameznic, kot je bila v slovenskem primeru Ivana Kobilca.

Razstava slovenskih umetnic iz obdobja 1850–1950 bo razširila pogled na slovensko moderno in v središče naše pozornosti postavila tiste ženske, ki so na začetku 20. stoletja začele posamično premagovati ovire na poti osamosvajanja in uveljavljanja žensk v javnem prostoru. Nekatere so zgradile uspešne kariere in si na pretežno moškem umetnostnem področju izbojevale svoje poti. Našle so svoje možnosti šolanja in razvile strategije lastne promocije na trgu. S svojimi – ženskimi – združenji so se povezale in postale aktivne na umetnostnem področju. Številne so v preteklih desetletjih doživele lepe predstavitve z razstavo in katalogom, toda njihov pomen je ostal še naprej podcenjen in nepotrjen – s tem namenom je zasnovana skupinska razstava, da bo osvetlila skupne značilnosti vseh izbranih ženskih usod, družbo in njene vrednote, ki so nekoč iz svoje sredine izrinile ženske.

Razstava želi spodbuditi nova spoznanja in ponovna odkritja. Namen razstave je torej odgovoriti na naslovni vprašnji ter predstaviti avtorice, katerih dela hranimo v likovni zbirki Mestnega muzeja Ljubljana: **Henrika Langus, Ivana Kobilca, Elza Kastl, Henrika in Avgusta Šantel, Amalija Oblak, Theodora Hermannstahl, grofica Terezija Auersperg, Berta Macowitz,**

Helena Vurnik, Mira Pregelj, Elda Piščanec, Bara Remec, Anica Zupanec Sodnik, Jela Humek Trnkoczy, Margit Robič, Karla Bulovec, Gelč (Angela) Jontes, Milena Tabor, Liza Hribar, Fredy Koschitz, Alenka Gerlovič ter dela umetnic, ki jih hranijo sorodne inštitucije.

Z razstavnim projektom ne želimo le predstavljati posameznih opusov, pač pa opozoriti na kontekst, znotraj katerega so umetnice delovale: kaj jim je bilo ali ni bilo omogočeno, kaj so smele in česa ne. Razstava bo izhajala iz vsebin, ki so bile predstavljene leta 2005 in 2007 v Kamniku, Ajdovščini in Mariboru. Razstava v Ljubljani bo gradila tudi na izsledkih sorodnih projektov v Gradcu, na Dunaju in v Zagrebu.

Razstava bo dvodelna: v muzeju se bomo osredotočili na slikarke in kiparke, v Galeriji Jakopič pa bo pozornost namenjena arhitektkam, oblikovalkam in fotografijam.

MALO RAZSTAVIŠČE

9. 3.–30. 9. 2023: **Risbe Otona Župančiča**

V zapuščini Otona Župančiča je večje število risb, ki so bile kot drobcji razstavljene v Knjižnici Otona Župančiča na stalni postavitvi. Tokrat jih bomo obravnavali kot celoto in poskusili razložiti, v katerih obdobjih so nastajale te risbe ter kako se povezujejo z Župančičevim pesniškim ustvarjanjem.

26. oktober 2023–februar 2024: **V ozadju**

Razstavo pripravljamo z ALUO, Oddelkom za restavratorstvo ter Restavratorskim centrom ZVKDS. Razstava postavlja v ospredje delo konservatorja-restavratorja, ki običajno ostaja skrito, ter skozi konkretne primere (muzealij) prikazuje sodelovanje vseh naštetih inštitucij, ki delujemo na tem področju.

MUZEJSKA ZAKLADNICA

8. 2. –september 2023: **Emonska grobova iz Argentinskega parka**

V ljubljanskem Argentinskem parku, med Štefanovo in Puharjevo ulico, so julija in avgusta 2022 tekale arheološke raziskave ob obnovi vročevoda. Odkrile so del severnega grobišča rimske Emone, ki se je razprostiralo vzdolž ceste proti Celeji. Med 23 raziskanimi grobovi izstopata grob ženske z zlatimi uhani ter grob s številnimi posodami.

ZAVOJ

April–junij 2023: **Rimska Emona in današnja Ljubljana**

Panojska razstava na ograji zavoja bo sledila ostankom rimske Emone v sedanji Ljubljani ter gledalca vabila k raziskovanju ostankov nekdanjega rimskega mesta, ki so danes skriti v sodobni Ljubljani, slabo prepoznavni ali umaknjeni stran od običajnih poti, ki jih ubiramo skozi mesto.

23. 6. 2023 **Mural**

Arhitekturo zavoja kjer se tlakovana cesta iz zunanjega muzejskega atrija vije nad muzejsko kavarno STOW in zaključuje v beli fasadi, na kateri so narisana vrata, bomo v sodelovanju z

akterji Ljubljana Street Art Festivala ter s strokovnimi sodelavci muzeja preko mednarodnega javnega razpisa obogatili z muralom izbranega avtorja.

Pripravili bomo vizualno-vsebinska izhodišča, primerna za omenjeno lokacijo, in obenem izrabili dane možnosti »cestnega« dostopa in odsefov ogledal sosednje stavbe, ki meji na notranje dvorišče muzeja. S tem bomo vsebinsko razširili prostor in privabili ljubitelje umetniških muralov v Mestni muzej Ljubljana. Najboljših 10 predlogov bomo obenem predstavili na panojih na ograji Zavoja.

V **Plečnikovi hiši**, ki je ob uvrstitvi Plečnikovih ljubljanskih del na seznam svetovne kulturne dediščine postala pravi hit, bo v letu 2023 kar nekaj izvirnih projektov, ki obravnavajo Plečnikovo delo v povezavi z razmislekom, kako ga vidimo in doživljamo danes. Razstave bodo obravnavale dela njegovega učenca Vlasta Kopača – v prihodnjem letu bomo obeležili 110-letnico njegovega rojstva –, pa tudi popolnoma nove pristope, kako arhitekta vidijo sodobni umetniki, kot je priznana avstrijska umetnica Dorit Magreiter in italijanski fotograf Maurizio Barberis (razstava slednjega nastaja v sodelovanju z Italijanskim kulturnim centrom Ljubljana). V sodelovanju z Umetnostnozgodovinskim inštitutom Franceta Steleta ZRC SAZU bo na razstavi skozi bogato ohranjeno korespondenco dr. Franceta Steleta predstavljen tesen strokovni in prijateljski odnos med Plečnikom in Steletom, ki je bil v času gradnje Plečnikovih ljubljanskih projektov odgovorni konservator in vodja spomeniškega urada.

Ob izteku Plečnikovega leta 2022, ki ga bomo v Plečnikovi hiši simbolično zaključili na Plečnikov 151. rojstni dan, 23. januarja 2023, se bosta v Plečnikovi hiši zaključili dve občasni razstavi, ki sta že v letošnjem letu poželi veliko zanimanje obiskovalcev: razstava *Sicer sem samo gospodinja, ampak ne vem ...*, ki je na ogled do 8. januarja, pomeni doslej še ne-videno intervencijo sodobne umetnosti v Plečnikovo domovanje ter vzpostavitev dinamičnega dialoga med dediščino in umetnostjo.

Delovanje Plečnikove hiše v letu 2023 pa bo tudi močno mednarodno obarvano. Že v decembru 2022 je štartal evropski projekt Open Atelier oz. Odprti atelje, pri katerem poleg Plečnikove hiše sodelujejo še partnerji z Danske, Islandije, Švedske in Italije. Projekt, ki bo trajal 36 mesecev, v izhodišče postavlja koncept ateljeja, umetnikove zasebne delovne sobe, skozi projekt pa bodo inovirali uporabo, razumevanje in sodelovanje s tem prostorom, tako da bo svoja vrata odprl občinstvu. Odprti atelje bo prostor ateljeja spremenil v »laboratorij izkušenj«; interaktiven, soustvarjalen, dinamičen in participativen prostor, kjer je kulturna dediščina izhodišče za nove interakcije in izkušnje med muzejem (zbirkami), občinstvom in muzejskimi strokovnjaki.

V letu 2023 pa bo Plečnikova hiša, MGML, kot soorganizator sodelovala tudi pri izvedbi mednarodne konference Iconic Houses, ki jo bodo v maju gostili na Češkem – prav v Ljubljani pa bo konec maja potekal po-konferenčni strokovni izlet. Na njem bodo strokovnjakom iz sorodnih mednarodnih institucij (ikoničnih hiš arhitektov 20. stoletja s celega sveta) predstavili Plečnikovo Ljubljano, s poudarkom na arhitektovih delih, vpisanih na seznam

svetovne kulturne dediščine Unesco. Po-konferenčni strokovni izlet, ki bo organiziran v sodelovanju s slovenskimi strokovnjaki iz Plečnikove hiše, Muzeja za arhitekturo in oblikovanje ter priznanimi plečnikoslovci, bo ponudil priložnost navezovanja stikov z mednarodno strokovno skupnostjo, izmenjevanje dobrih praks in možnosti za nadaljnje sodelovanje.

V letu 2023 v Plečnikovi hiši nadaljujejo strategijo utrjevanja položaja hiše kot izhodišča za spoznavanje Plečnikove (Unesco) Ljubljane, hkrati pa Plečnikovo delo povezujejo s sodobnim časom ter ga s tem obiskovalcem približujejo na način, ki razpira nov pogled na njegovo dediščino. Obisk v letošnjem pokoronskem letu je bil izjemen (hišo je obiskalo kar 15.000 obiskovalcev), zato so optimistična tudi pričakovanja za leto 2023.

HIŠA
PLEČNIK
HOUSE

do 8. 1. 2023: ***Sicer sem samo gospodinja, ampak ne vem ...***

Razstava predstavlja sodoben poklon Plečnikovemu opusu. Njeno snovanje smo zaupali povabljenima kuratorjema: razstavo sta pripravila umetniški direktor muzeja MACRO iz Rima Luca Lo Pinto in nemški umetnik Olaf Nicolai. Kuratorja sta k sodelovanju povabila 25 mednarodno uveljavljenih slovenskih in tujih umetnikov in ustvarjalcev, ki z raznolikimi umetniškimi deli vstopajo v hišo arhitekta ter vzpostavljajo dialog med Plečnikovo dediščino in sodobno umetnostjo.

do 26. 2. 2023: ***Nulla dies sine linea. Profesor Plečnik in njegova šola v Ljubljani***

Poleg Plečnikovih stvaritev je skoraj enako pomembna sestavina njegove zapuščine tudi pedagoško delo, katerega odmevi še danes odzvanjajo v delih njegovih učencev. Predanost, disciplina, odrekanje in nenehno spogledovanje s popolnostjo so bile značilnosti tako njegovega umetniškega delovanja kot tudi njegovega načina življenja, zato ni presenetljivo, da je omenjena vodila in načela prenesel tudi v svoje pedagoško delo.

10. 3.–21. 5. 202: ***Maurizio Barberis – sodobna fotografija***

Italijanski fotograf Maurizio Barberis, po osnovni izobrazni arhitekt, se v svoji avtorski fotografiji posveča raziskovanju polja med čutnim svetom (oblikami), svetom primarnega zaznavanja (sanjami) in svetom simbolnih afirmacij (miti). V preteklih letih je njegovo zanimanje pritegnila tudi arhitektura Jožeta Plečnika in ravno te avtorske fotografije ter

Barberisov sodoben avtorski pogled na Plečnikovo ustvarjanje v Ljubljani bodo predstavljene na razstavi, ki bo povezala dve razstavišči in dva koprodukciska partnerja: Plečnikovo hišo in Italijanski inštitut v Ljubljani.

maj–september 2023: **Dorit Magreiter**

Tudi v letu 2023 bomo v Plečnikovo hišo povabili sodobno umetnico, tokrat Dorit Magreiter, ki bo v sodelovanju s kuratorko Felicitas Thun-Hohenstein pripravila projekt v dialogu s Plečnikovo dediščino.

Umetniški interes Dorit Margreiter je v medsebojnih povezavah med vizualnimi sistemi, prostorskimi strukturami in posledicami, ki jih ima to za naše vsakodnevno družbeno življenje, in načine, kako jih dojemamo. V dialogu s Plečnikovo hišo umetniška intervencija Dorit Magreiter, ki vključuje sestavine arhitekture in prikaza, raziskuje razmerje med preteklostjo in sedanostjo ter povezavo med reprezentacijo in fikcijo. Razstava v Plečnikovi hiši je del umetniške razprave, ki sledi zanimanju umetnice za sodobno arhitekturo in z njo povezanih sfer, ki predstavljajo umetniško delo kot stalen proces in načine umika.

2. 6.–8. 10. 2023: **Vlasto Kopač**

Razstava, ki nastaja ob prihajajoči 110. obletnici rojstva arhitekta Vlasta Kopača, se bo osredotočila na obsežno zbirko Kopačevih skic, načrtov in pisem, ki jih hrani hčerka pokojnega arhitekta Mojca Kopač in javnosti še niso bila predstavljena. Razstava bo tako z novim gradivom pomenila poklon premalo znanemu slovenskemu arhitektu in hkrati ponudila nove poglede na njegovo delo in življenje.

Vlasto Kopač se je leta 1934 vpisal na oddelek za arhitekturo ljubljanske univerze in bil v letih od 1937 do 1940 pri profesorju Jožetu Plečniku zaposlen kot risar. Z njim je intenzivno sodeloval predvsem pri gradnji Žal.

20. 10. 2023–28. 1. 2024: **Stele in Plečnik**

Profesor in akademik dr. France Stele je svojo bogato korespondenco zapustil Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Ohranjenih je več kot 12.000 pisem s skoraj 2.300 korespondenti, kar arhiv uvršča med večje korespondenčne zbirke, ki jih hranita SAZU in NUK. Pisma, ki jih je Stele prejel med letoma 1901 in 1972, po vsebini segajo na različna kulturna, družbena, znanstvena in osebna področja, med katerimi je pogosto nemogoče postaviti ostro ločnico. Na razstavi se bomo osredotočili na odnos med Steletom in Plečnikom. Avtorica razstave, dr. Vesna Krmelj, je od leta 2018 zaposlena na Umetnostnozgodovinskem inštitutu Franceta Steleta Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, kjer med drugim ureja Steletovo korespondenco, ki jo je raziskala in interpretirala tudi v svoji doktorski disertaciji.

V **Mestni galeriji Ljubljana** bomo nadaljevali s pomembnimi vsebinskimi koncepti vrednotenja sodobne slovenske ustvarjalnosti iz različnih polj ustvarjanja tako s samostojnimi kot s skupinskimi razstavami. Jasna Hribernik bo predstavila svoj bogati video opus, ki pa bo predstavljen na način posebne postavitve prav za prostore Mestne galerije. Njeno delo še ni

bilo predstavljeno na ustrezen način in bo prav gotovo posebna priložnost za dodatno valorizacijo njenega bogatega opusa.

Skupinska razstava Co-Existence bo obravnavala nove medije ter na podlagi razmerij med etiko-civilizacijo in okoljem razprla aktualna vprašanja, ki se v zadnjem času pojavljajo ob tej temi.

V Mestni galeriji bomo na ogled postavili tudi dve samostojni razstavi Mete Krese in Jurija Kalana. Razstavi bosta predstavili bogata opusa obeh pomembnih umetnikov na področju fotografije in slike. Mestna galerija bo s svojim programom prevajala pomembnost posameznih medijev likovne umetnosti tudi za šolske skupine, saj je likovna vzgoja v šolskem sistemu nezadostno obravnavana. S pomočjo novih programov bomo ta vedenja razširili in jih posredovali tistim, ki ga nujno potrebujejo.

30. 11. 2022–12. 2. 2023 **Mitja Ficko, Marko Jakše, *Z neba v nebo***

2. 3.–2. 5. 2023: **Jasna Hribernik, *L'avenir, delo v nadaljevanju***

Jasna Hribernik je filmska režiserka in ena pomembnejših slovenskih intermedijskih ustvarjalk, ki deluje na področju umetniškega videa, dokumentarnega filma, video/svetlobnih instalacij in objektov ter prostorskih intervencij. Že več desetletij uspešno deluje v slovenskem in mednarodnem prostoru, tokrat pa se bo predstavila s samostojno razstavo, kjer bodo njena najnovejša dela postavljena v dialogu z izbranimi in za to razstavo reinterpretiranimi starejšimi deli, ki bodo razkrili fluidnost avtoričinega delovanja, od njene najnovejše produkcije (Su.Persenso.ry, 2021/22) pa vse do njenih najzgodnejših in najbolj znanih video del (Stopnišče, 1992). Zasnova razstave temelji na ideji obratnega pogleda nazaj s pozicije današnje umetniške produkcije, ki govori predvsem o temeljnem vprašanju, povezanem z možnostmi našega bivanja v času, ki prihaja.

18. 5.–20. 8. 2023 **Meta Krese, pregledna razstava**

Meta Krese sodi med najvidnejše slovenske ustvarjalke na področju fotografije in je s svojim socialno kritičnim in družbeno aktivnim delom ter tudi obsežnim fotografskim opusom okrepila in ustvarjalno obogatila sodobno fotografsko dogajanje v Sloveniji pa tudi v tujini. Na pregledni razstavi bo ustvarjalka predstavila osebne fotografske pripovedi iz življenja migrantov. Od kod, kam, kdaj, kako, zakaj so le nekatera osnovna vprašanja, ki si jih zastavlja,

ko se srečuje z ljudmi, ki so se preselili iz domačih krajev v drugo okolje. Odgovori so največkrat dosegljivi in tudi jasni. Zatakne pa se pri oblikovanju nove identitete. Kaj se zgodi z njimi, ko izstopijo iz okolja, kjer so poznali trdne oblike povezanosti in potem ostanejo brez referenčnih okvirov in se preselijo v nek nov prostor.

7. 9.–12. 11. 2023: **Jurij Kalan**, pregledna razstava

Akademski slikar Jurij Kalan sodi med vidnejše slovenske slikarje, tokrat pa se bo prvič predstavil v Mestni galeriji Ljubljana s svojo doslej najobsežnejšo razstavo. Jurij Kalan je likovni zapisovalec življenja, njegova dela naslavljajo problematiko življenja na mestnem obrobju in njegove urbanizacije, medsebojnih človeških odnosov, tudi vsakdanjih družbenih vlog posameznika, odnosov moški-ženska-družina. Kalanov obsežen dosedanji opus je večinoma posvečen figuraliki. Na razstavi bodo predstavljena likovna dela od leta 1991 do 2023, slike večjih in manjših formatov, risbe, fotografije, grafike, kamnite glave, leseni pobarvani kipi in leseni pobarvani totemi.

1. 12. 2023–12. 2. 2024: **Miha Godec, Urša Vidic, Maja Smrekar, Boris Beja, *Co-Existence / So-Obstoj***, Intermedijska skupinska razstava

Naslov razstave se navezuje na misel filozofa Timotyja Mortona, ki v svoji knjigi *Dark Ecology: For a Logic of Future Coexistence* opredeli ekosistem kot medsebojno povezanost in ekološko misel kot razmišljanje o medsebojni povezanosti in kakšna bi morala biti okoljska filozofija v antropocenu.

Štirje uveljavljeni intermedijski umetniki (večina ustvarja na stičišču umetnosti, znanosti in novih tehnologij) bodo v svojih najnovejših projektih na temo razmerja etika-civilizacija-okolje razmišljali o nekaterih ključnih segmentih razmerja med človekom in naravo, ki so družbo pripeljali do roba dopustnega ravnanja z okoljem. Štiri sicer različne umetniške prakse povezuje skupna pozicija in odnos do problematike naše skupne prihodnosti onkraj trenutnega antropocentrizma, kjer človek mora sestopiti iz nadrejene pozicije v vključujoč odnos z naravo, saj predstavlja le delček našega celotnega ekosistema.

Galerija Jakopič v prihodnjem letu obeležuje 15 let delovanja, zasnovanega na novi programski viziji iz leta 2008, ko je postala ena osrednjih galerij javnega zavoda Muzej in galerije mesta Ljubljane (MGML). V začetnem obdobju delovanja so v galeriji predstavili številne raznolike projekte s področja likovne umetnosti, oblikovanja, arhitekture ter fotografije. Se je pa vizija galerije v zadnjem desetletju razvijala predvsem v želji, pripomoči k širšemu družbenemu razumevanju fotografije kot enega najizraznejših umetniških, komunikacijskih in kreativnih vizualnih medijev.

14. 2. – 4. 6. 2023: **Valovanje**

V Galeriji Jakopič se je v 15 letih delovanja nabralo veliko materialov, ki jih bomo v jubilejnem letu pridoma ponovno uporabili skozi proces soustvarjanja razstavnega projekta *Valovanje*. Projekt nastaja v sodelovanju z nizozemsko fotografsko agencijo NOOR Images in kustosom Stefanom Carinijem, jedro razstave pa bodo fotografije na temo vode v različnih tematskih sklopih, ki so jih posneli priznani fotografi te izjemno uspešne agencije.

Razstava bo temeljila na preizpraševanju prakse galerijskih postavitv: ali dragi okvirji, veliki formati in sijajna razstavna oprema res pomenijo večjo sporočilnost fotografij in razstave? Ob projektu se sprašujemo, ali gledalcu lahko omogočimo neokrnjeno izkušnjo gledanja izvrstnih fotografij in dožemanja njihove vsebine, tudi če v postavitvi nismo vložili standardnih, novih, sijajnih materialov in opreme? Ali lahko nadomestimo tiskovine, produkte, grafike in oglaševalske panoje z ustvarjalnostjo raznolikih kreativnih soudeležencev, ki bodo v proces vpleteni že v fazi postavitve razstave? Odprtje razstave bo odprtje vrat projekta: razstava ima namen prelomiti tudi običajno bitko s časom in lovljenjem skrajnih rokov postavitve v procesu njene razstave. Zato se bo skozi čas trajanja spreminjala, razvijala, dopolnjevala.

20. 6. – 29. 10. 2023: **Susan Meiselas: Mediacije**

Susan Meiselas (Američanka, rojena 1948) ustvarja na različnih področjih in v različnih državah, od vojne in človekovih pravic do kulturne identitete in nasilja v družini. Njena srednjekarierna retrospektiva Mediacije združuje projekte od začetka njene kariere v 70. letih prejšnjega stoletja do danes, vključno z njenimi ikoničnimi portreti karnevalskih striptizet, živahnimi barvnimi podobami konfliktov v Srednji Ameriki v osemdesetih letih ter tekočo raziskavo zgodovine in posledic kurdskega genocida. Meiselasova, ki je članica agencije Magnum Photos od leta 1976, ustvarja dela, ki sprožajo provokativna vprašanja o dokumentarni praksi ter odnosu med fotografom in subjektom. Razstava poudarja njeno

edinstveno delovno metodo, ki združuje fotografijo, video, zvok in instalacijo ter raziskuje različne časovne lestvice in konflikte, od osebnih do geopolitičnih.

14. 11. 2023–26. 2. 2024: *Slovenske umetnice v obdobju 1850–1950*

V sodelovanju z Mestnim muzejem Ljubljana bomo pripravili razstavo o Slovenskih umetnicah v obdobju 1850–1950. Namen dvodelne postavitve je predstaviti umetnic v Ljubljani, ki so se v izbranem obdobju predstavile občinstvu in se kljub družbenim konvencijam tistega časa uveljavile v javnem prostoru. V muzeju se bodo osredotočili na slikarke in kiparke, v galeriji pa bo pozornost namenjena arhitektkam, oblikovalkam in fotografinjam. Z razstavnim projektom želimo opozoriti na kontekst, znotraj katerega so umetnice delovale in ga je nujno poznati, ko se soočamo s sodobnimi družbenimi normami. Hkrati projekt za nas predstavlja pomemben raziskovalni in znanstveni prispevek o popolnoma neraziskanem obdobju slovenske fotografije, ki bo ponudil pomembna izhodišča za raziskovanje v prihodnje.

Galerija Vžigalica nadaljuje s pomembnimi raziskovalnimi projekti, novimi prijemi produkcije in razstavami, ki prinašajo svežino pogledov in ki jih v drugih prostorih MGML ni mogoče predstaviti.

7. 2. 2023 – 19. 3. 2023: **Marcel Valentini: Originalni ponaredki**

Na predvečer slovenskega kulturnega praznika v **Galeriji Vžigalica** razstavno leto 2023 zažigamo s postavitvijo, ki razgrinja problematiko ponarejanja umetnin. V sodelovanju s Policijskim muzejem ter kustosinjo Darinko Osvald Kolar ter umetnikovo družino bomo na razstavi Originalni ponaredki skušali predstaviti lik in delo postojanskega slikarja Marka Premrla s psevdonimom Marcel Valentini. Član skupine Le musée imaginaire, ki se je ukvarjala z ustvarjanjem ponaredkov s certifikatom, je med drugim sodeloval na odmevni razstavi Il vero falso v Milanu. Ponarejal je dela znamenitih slikarjev, kot so Monet, Gaughin, Renoir, Van Gogh in Modigliani. Širši javnosti pa je Marcel Valentini najbrž najbolj poznan po edinem sodnem primeru, vezanem na ponarejanje slik v Republiki Sloveniji. Obsodbe ni dočakal, saj je umrl leta 2008.

4. 4.– 7. 5. 2023: *Ljubljana se klanja Sloveniji: Jesenice*

Razstavna karavana cikla Ljubljana se klanja Sloveniji bo tokrat romana v železarsko mesto Jesenice in njegovo širšo okolico. Predstavljena bodo umetniška dela, ki s tega območja izvirajo, se v njem navdihujejo oziroma z Jesenic prihajajo njihove avtorice in avtorji, ki pod vprašaj postavljajo idejo doma, ki zaradi specifične geografske in zgodovinske pozicije lahko zavzema različne pomene in podobe.

22. 5. – 27. 8. 2023: Festival Svetlobna Gverila 2023: *Prostor*

Osrednja razstava festivala Svetlobna Gverila bo v 17. izdaji v Galeriji Vžigalici na ogled vse poletje. Avtorji in avtorice Cinzia Campolese, Iva Ferlinc, Beam Team, Črt Trkman in Aleš Zupanc ter Sophie Guyot bodo svoja razstavljena dela na temo Prostor prilagodili tako, da bodo njihove svetlobne instalacije po koncu festivala, ki sicer zahteva mnogo produkcijskih naporov, pri nas še naprej na ogled tudi podnevi.

12. 9. do 5. 11. 2023: Dominik Mahnič

Dominik Mahnič je akademski slikar, magister videa in eden najbolj aktivnih ter lucidnih street art umetnikov pri nas. V ospredju njegovega likovnega snovanja je predvsem raziskovanje mehanskega razkrajanja celostne podobe. Za razstavo v Galeriji Vžigalica snuje robotsko roko, ki bo preko vmesnika umetne inteligence po željah obiskovalcev slikala umetniška dela. Kot so pokazala njegova raziskovanja, ima tudi stroj svojevrsten naključen slog slikanja in potez. Ob tovrstnem tehnološkem dosežku se seveda ironično poraja vprašanje: »Kdo še sploh potrebuje umetnike?«

21. 11. 2023 – 14. 1. 2024: Giovanni Morbin: *Hibridne akcije*

Za veliki pok bo v Galeriji Vžigalica konec leta 2023 poskrbela retrospektivna razstava italijanskega umetnika in performerja z močno antifašistično agendo Giovannija Morbina (1956). Od leta 1978 je njegovo umetniško raziskovanje povezano z vedenjem, performans pa je zanj idealno sredstvo za izražanje idej. V 90. letih minulega stoletja je bil Morbin reden gost ljubljanske umetniške scene in je v mestu zasnoval ter izvedel okoli deset hibridnih akcij, kot jih je poimenoval, kar je kasneje bistveno vplivalo tudi na njegovo mednarodno umetniško kariero. Razstava v naši galeriji bo predstavljala te akcije in bo neke vrste umetnikov hommage Ljubljani.

V **Bežigrajskih galerijah 1 in 2** se predstavljajo subtilne poetike posameznih likovnih ustvarjalcev, ki nagovarjajo tako našo bogato likovno dediščino kot tudi ustvarjalce in ustvarjalke, ki v drugih razstavnih prostorih niso imeli priložnosti predstaviti svojih del na ustrezen, tudi morda na bolj kontemplativen način. Pri tem velja izpostaviti razstave in projekte mlajših ustvarjalcev, kot so Tina Konec, Janja Kosi, Blažka Križan, pa tudi bolj uveljavljenih avtorjev, kot so Milan Erič, France Mihelič, Borut Kranjc in Jože Slak.

Bežigrajska galerija 1

V letu 2023 se predstavljajo tri slikarke, vse rojene po letu 1990, **Tina Konec**, **Janja Kosi** in **Blažka Križan**. Vsem trem avtoricam je skupen način ustvarjalnega razmišljanja in raziskovanja likovnega medija – papirja, kar zaznamuje njihovo svojstveno izraznost, prepoznavnost pa v različnosti tehničnega pristopa.

Program vključuje tudi predstavitev tujih avtorjev grafike in lepakov na razstavi ***Vizualne in konkretne poezije*** ter predstavitev lutkarske umetnosti na tradicionalni razstavi ***Od skice do lutke***.

Bežigrajska galerija 2

Program za leto 2023 prinaša vpogled v ustvarjalnost treh pomembnih slovenskih umetnikov, **Milana Eriča** z razstavo slik in del na papirju, **Franceta Miheliča** s predstavitevijo izbora risb in slik iz celotnega ustvarjalnega opusa in pregled dvajsetletne likovne ustvarjalnosti slikarja **Jožeta Slaka Đoke**.

Program dopolnjujeta tradicionalna festivala videa in glasbe, ***Videofestival Narave 20*** z video deli na temo narave ter vsakoletna glasbena prireditev ***O•zvočenje 21*** s koncerti sodobne, eksperimentalne, improvizirane in elektroakustične glasbe. Na razstavi fotografij bo **Borut Kranjc** predstavil svoje novejšje umetnine. Skupinska razstava ***Izrezano iz papirja*** bo predstavila slovenske avtorice in avtorje, ki ustvarjajo svoja dela z različnimi tehnikami izrezovanja papirja.